

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.4.32.2018

Ks. Marek Sobociński
Dyrektor
Caritas Diecezji Włocławskiej
we Włocławku

Szanowny Księżo Dyrektorze,

stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.), zwanej w dalszej treści „ustawą” oraz § 17 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z późn. zm.) przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 5 i 8 października 2018 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego przeprowadzili kontrolę doraźną w Schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, zlokalizowanym przy ul. Prymasa Karnkowskiego 7 we Włocławku, w dalszej treści pisma zwanym „Schroniskiem” lub „jednostką kontrolowaną”. Zgodnie z ustaleniami kontroli podmiotem prowadzącym jednostkę kontrolowaną jest Caritas Diecezji Włocławskiej.

Zakres kontroli obejmował spełnianie minimalnego standardu podstawowych usług świadczonych dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz minimalnego standardu obiektu, w którym mieści się schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, w myśl przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. poz. 896), zwanym dalej „rozporządzeniem”, a także kwalifikacje osób świadczących usługi dla osób bezdomnych w schronisku z usługami opiekuńczymi. Kontrolą objęto bieżącą działalność Schroniska.

Celem kontroli było ustalenie stanu faktycznego w obszarze objętym tematyką kontroli, w tym ustalenie ewentualnych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków.

Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, został zawarty w protokole kontroli, podpisanym w dniu 3 stycznia 2019 r. przez Dyrektora Caritas Diecezji Włocławskiej. Do treści ww. protokołu nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi stanowią nową formę udzielania tymczasowego schronienia, osobom wymagającym częściowej opieki i pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych. W związku z nowelizacją ustawy

z dnia 8 lutego 2018 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. poz. 700) Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w kwietniu 2018 r. wydał „Wytyczne w zakresie pomocy osobom bezdomnym”, określające m. in. zasady udzielenia schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Od 29 maja 2018 r. obowiązuje powyżej wskazane rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r., określające w załączniku nr 3 minimalny standard podstawowych usług świadczonych w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz minimalny standard obiektów, w których mieszczą się schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Kierownikiem Schroniska jest p. Małgorzata Bojarska, zatrudniona na umowę o pracę w wymiarze ½ etatu.

Schronisko mieści się w tym samym dwukondygnacyjnym budynku, w którym funkcjonuje Schronisko dla osób bezdomnych im. Św. Brata Alberta, przeznaczone dla bezdomnych kobiet i mężczyzn.

Kontrolujący ustalili, iż w Schronisku przebywali, zarówno bezdomni mężczyźni, jak i bezdomne kobiety, ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagający częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Część Schroniska, w którym przebywali bezdomni mężczyźni, znajdowała się na parterze budynku Schroniska dla osób bezdomnych. Natomiast, bezdomne kobiety wymagające usług opiekuńczych, umieszczone zostały w wydzielonym pomieszczeniu na piętrze ww. budynku.

Ustawa nie zabrania prowadzenia w jednym budynku noclegowni, schroniska dla osób bezdomnych, schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi czy ogrzewalni. Należy jednak zwrócić uwagę, iż każda z przedmiotowych placówek, tworząc odrębną strukturę organizacyjną, powinna spełniać standardy określone, odrębnie dla każdej z tych form udzielania schronienia, w przywołanym powyżej rozporządzeniu.

Kontrola wykazała, iż w miesiącu wrześniu w Schronisku faktycznie przebywało 20 osób wymagających częściowej opieki, w tym 2 kobiety. Na dzień 4 października 2018 r. w Schronisku było 17 osób bezdomnych, w tym 2 kobiety. Dyrektor Caritas Diecezji Włocławskiej wskazał, iż docelowo w Schronisku może przebywać 25 osób bezdomnych, wymagających częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Standardy świadczonych usług w przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, w zależności od liczby przebywających osób bezdomnych, wymagają:

- zapewnienia opieki przez, co najmniej 1 opiekuna na nie więcej niż 15 osób przebywających w schronisku,
- zatrudnienia nie mniej niż 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 osób przebywających w schronisku,
- w porze nocnej, opieki zapewnionej przez co najmniej 1 opiekuna na nie więcej niż 40 osób.

Kontrola wykazała, iż w Schronisku zatrudniony był 1 opiekun na 20 osób bezdomnych, posiadający kwalifikacje zgodne z wymogami, wynikającymi z art. 48a ust. 2h pkt 2 ustawy. Inspektorzy ustalili, iż w porze nocnej zapewniona była opieka opiekuna, wykonującego czynności, także na rzecz Schroniska dla bezdomnych.

W Schronisku nie został zatrudniony pracownik socjalny, który winien być zatrudniony w myśl art. 48a ust. 2h pkt 1 ustawy, w celu wykonywania czynności w zakresie usług świadczonych w Schronisku. Tym samym, wymagane standardem świadczonych usług, określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia, zapewnienie usług aktywizacyjnych

ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej, nie było spełnione. Pozostałe standardy usług, dotyczące okresu, polegającego na świadczeniu usług przez cały rok 7 dni w tygodniu oraz zakresu usług, wynikającego z powyżej przywołanego załącznika, zostały spełnione i były przestrzegane w badanym obszarze, zgodnie z wymogami załącznika nr 3 do rozporządzenia.

Zespół inspektorów dokonał oględzin pomieszczeń tworzących Schronisko, zajmowanych zarówno przez bezdomne kobiety, jak i bezdomnych mężczyzn, wymagających usług opiekuńczych. W zakresie liczby pomieszczeń mieszkalnych, w czasie czynności kontrolnych, jednostka kontrowana posiadała 1 pomieszczenie dla kobiet i 6 pomieszczeń dla mężczyzn.

Badając standard obiektu, zespół inspektorów ustalił, iż pod względem warunków technicznych obiektu, nie spełniono standardu dostępu do budynku dla osób niepełnosprawnych, ponieważ nie zniesiono barier architektonicznych w dostępie do pomieszczeń mieszkalnych bezdomnych kobiet z usługami opiekuńczymi. Kobiety te umieszczone były na piętrze budynku. Z wymaganych norm w zakresie omawianego kryterium standardu wynika, iż w budynkach wielokondygnacyjnych bez dźwigów osobowych, pokoje mieszkalne oraz inne pomieszczenia (sanitariaty, jadalnia/świetlica) usytuowane powinny być na parterze.

Kontrola wykazała, iż zachowany został standard pod względem liczby miejsc w schronisku, która nie może być większa niż 80 osób oraz liczby osób w pomieszczeniach mieszkalnych, która nie może być większa niż 6 osób wymagających usług w jednym pomieszczeniu. Natomiast, w przypadku 3 pomieszczeń mieszkalnych nie zachowano standardu, dotyczącego powierzchni przypadającej na osobę, który wynosi nie mniej niż 5 m²/osobę.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń, co do wyposażenia pomieszczeń mieszkalnych oraz sanitariatów z zastrzeżeniem braku pisuaru, wymaganego w liczbie 1 szt. na 20 osób oraz poza faktem, iż zarówno bezdomne kobiety wymagające usług opiekuńczych, jak i mężczyźni, współużytkują sanitariaty z mieszkańcami Schroniska dla osób bezdomnych. Jak wykazała kontrola, wspólne są także jadalnia pełniąca rolę świetlicy oraz pralnia i suszarnia. Ponadto, w toku kontroli ustalono, iż Schronisko nie dysponuje magazynem odzieży, bielizny i pościeli, który powinien być wyposażony w regały, szafy i inne meble umożliwiające wymianę ubrań oraz, że nie wydzielono pomieszczenia na środki czystości i higieny. Dodatkowo nie został zachowany standard w zakresie pokoju spotkań indywidualnych, który wymaga istnienia w Schronisku, wydzielonego pomieszczenia do spotkań indywidualnych, z dostępem do Internetu.

Schronisko posiada natomiast kuchnię oraz wydzielone pomieszczenie do prac biurowych, co jest zgodne z wymaganym standardem.

Powyżej, w treści niniejszych zaleceń pokontrolnych, zapisano o konieczności spełniania wszystkich standardów, określonych w rozporządzeniu, odrębnie dla schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i odrębnie dla schroniska dla osób bezdomnych. Tym samym, nie jest możliwe łączenie poszczególnych pomieszczeń (np. jadalni/świetlicy, czy też pralni) na wspólny użytek odrębnych typów placówek.

Art. 48a ust. 2e ustawy dopuszcza wyodrębnienie w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi miejsc dla osób niewymagających usług opiekuńczych. Wówczas świadczenie usług osobom bezdomnym, zdolnym do samoobsługi, następuje z zastosowaniem przepisów obowiązujących dla schronisk dla osób bezdomnych oraz standardów przewidzianych dla tychże placówek. Obowiązujące przepisy nie wskazują

w przypadku konieczności łączenia różnych typów schronisk w jednym budynku, żadnych proporcji w zakresie liczby poszczególnych rodzajów miejsc.

Stwierdzone, w wyniku kontroli doraźnej, niezachowanie minimalnych standardów w zakresie podstawowych usług świadczonych w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz niektórych minimalnych standardów obiektu, w którym miesi się Schronisko, wynika z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów, normujących wyżej wymienione. Istniejący stan rzeczy skutkuje niezgodnymi ze standardami warunkami zamieszkania osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz niepełnym zakresem usług, które winny być im świadczone.

Mając na uwadze powyższe Wojewoda Kujawsko-Pomorski kontrolowaną działalność ocenia **negatywnie**¹.

Na podstawie § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, wskazuje się Dyrektora Caritas Diecezji Włocławskiej, jako osobę odpowiedzialną za powstanie nieprawidłowości oraz za podjęcie odpowiednich działań, w celu ich usunięcia.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy, z uwzględnieniem § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, przekazując powyższe uwagi i wnioski, Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Dostosowanie standardu świadczonych usług poprzez zatrudnienie pracownika socjalnego oraz 1 opiekuna na 15 osób bezdomnych, posiadającego kwalifikacje zgodne z wymogami, wynikającymi z art. 48a ust. 2h pkt 2 ustawy.

Termin realizacji: niezwłocznie

2. W porze nocnej, zapewnienie opieki przez, co najmniej 1 opiekuna, realizującego czynności wyłącznie na rzecz osób bezdomnych, wymagających usług opiekuńczych.

Termin realizacji: niezwłocznie

3. Dostosowanie standardu obiektu w zakresie warunków technicznych obiektu, poprzez usytuowanie pokoju mieszkalnego oraz innych pomieszczeń (sanitariaty, jadalnia/świetlica) przeznaczonych dla bezdomnych kobiet, wymagających usług opiekuńczych, na parterze budynku. Spełnianie standardu obiektu w powyższym zakresie jest konieczne, ze względu na funkcjonowanie Schroniska w budynku dwukondygnacyjnym bez dźwigu osobowego.

Termin realizacji: niezwłocznie

4. Dostosowanie standardu obiektu w zakresie: powierzchni przypadającej na 1 osobę w pomieszczeniu mieszkalnym oraz w zakresie wyposażenia sanitariatów w pisuar 1 dla 20 mężczyzn, a także utworzenia magazynu odzieży, bielizny, pościeli oraz wydzielenia pomieszczenia na środki czystości i higieny, a także wydzielenia pomieszczenia do spotkań indywidualnych z dostępem do Internetu, które również może pełnić rolę pracowni komputerowej – wyłącznie na potrzeby i do wyłącznego użytku, osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Termin realizacji: 15.03.2019 rok

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna nieprawidłowościami, negatywna (zarządzenie nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 grudnia 2017 r.).

Przez *uchybiecie*, należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez *nieprawidłowość*, należy rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

5. Dostosowanie standardu obiektu w zakresie zapewnienia pomieszczenia do spożywania posiłków, które poza porami posiłków, może pełnić funkcję świetlicy lub sali spotkań grupowych oraz pomieszczenia na pralnię i suszarnię, wyposażonego, w co najmniej jedną pralkę na 30 osób, wyłącznie dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Termin realizacji: niezwłocznie

Zalecenia, określone w pkt 3, 4 i 5, należy zrealizować w sposób gwarantujący spełnienie standardu obiektu, według norm określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów (...) schronisk z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. poz. 896)., z możliwością, jednoczesnego przebywania w schronisku dla osób z usługami opiekuńczymi, bezdomnych kobiet i bezdomnych mężczyzn, wymagających usług opiekuńczych, nie naruszając prawa do prywatności i godności, zarówno bezdomnych kobiet, jak i bezdomnych mężczyzn, wymagających częściowej opieki.

Ponadto, w przypadku wydzielenia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, miejsc dla osób niewymagających usług opiekuńczych, muszą zostać zachowane standardy określone załącznikami do ww. rozporządzenia, odrębnie dla każdego typu schroniska.

Do czasu realizacji powyższych zaleceń pokontrolnych, Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi we Włocławku, nie może przyjmować osób bezdomnych, które wymagają opieki. Ponadto, Schronisko nie zostanie wpisane do rejestru miejsc, w których gminy udzielają tymczasowego schronienia, prowadzonym, zgodnie z treścią art. 48a ust. 11 ustawy, przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego.

Na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej:

1. kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia,
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia,
3. w przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków,
4. w przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w pkt 2 kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w pkt 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń,
5. w przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki Wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej,
6. organ, o którym mowa w pkt 5, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić Wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń, do niniejszych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma,

o sposobie wykorzystania wniosków z kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku podjęcia zaleconych działań.

Jednocześnie informuję, iż w przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych we wskazanym terminie, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w trybie art. 131 ustawy, zmierzające do wymierzenia kary pieniężnej, określonej w przepisie art. 130 ust. 1 przedmiotowej ustawy.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI